

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ
І ТЕХНОЛОГІЙ ННІ «ПРИДНІПРОВСЬКА
ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА
АРХІТЕКТУРИ»**

**Силабус навчальної дисципліни
Монументально-декоративний живопис**

бакалавр

(назва освітнього ступеня)

023 «образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(назва спеціальності)

«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська
Факультет	ННІ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»
Кафедра	Основ архітектури
Контакти кафедри	ПДАБА. 49005, м. Дніпро, вул. Архітектора Олега Петрова (Чернишевського), 24а. Каб. 5001 Телефон: (0562) 46-93-61; внутрішній 3-61;
Викладачі-розробники	Половна-Васильєва Олена Анатоліївна, доцент; Кошелева Ірина Валентинівна, асистент.
Контакти викладачів	Kosheleva.iryana@365.pdaba.edu.ua
Розклад занять	https://pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/APX/ROZKLADP.HTML#A3
Консультації	https://pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/APX/ROZKLADK.HTML https://pgasa.dp.ua/department/dyzajnu-ta-rekonstruktsiyiarhitekturnogo-seredovyssha/

Анотація навчальної дисципліни

Силабус дисципліни «Монументально-декоративний живопис» розроблено відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Предметом вивчення є формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок у створенні композицій монументально-декоративного мистецтва. Дисципліна спрямована на опанування принципів композиції, технік та матеріалів.

	Години	Кредити	Семестр	
			VI	VII
Всього годин за навчальним планом, з них:	180	6	90	90
Аудиторні заняття, у т.ч.	88		44	44

лекції	-		-	-
лабораторні роботи	-		-	-
практичні заняття	88		44	44
Самостійна робота, у т.ч:	92		46	46
підготовка до аудиторних занять	-		-	-
підготовка до контрольних заходів	-		-	-
виконання курсової роботи	-		-	-
виконання індивідуальних завдань	92		46	46
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	-		-	-
підготовка до екзамену	-		-	-
Форма підсумкового контролю			залік	залік

Мета вивчення дисципліни - «Монументальний живопис» полягає у формуванні професійної компетентності художника оволодіння професійних знань, вмінь, формування естетичного смаку шляхом створення композицій монументального мистецтва.

Завдання вивчення дисципліни «Монументальний живопис» є:

- формування необхідних вмінь та навичок під час виконання художніх творів у різних техніках та стилях.
- надати знання теоретичних основ художньої мови;
- навчити практичних навичок роботи з різними художніми матеріалами монументального живопису;

Пререквізити дисципліни – базові знання з дисциплін «Композиція», «Рисунок», «Живопис» та «Основи кольорознавства».

Постреквізити дисципліни – компетентності, набуті в результаті вивчення дисципліни «Монументальний живопис», опрацювання різних технік і технологій, володіння методом творчого пошуку при створенні монументальних образів, розширення та удосконалення можливості у реалізації образотворчих ідей і виконання роботи в матеріалі з дисциплін «Живопис», «Монументально-декоративна скульптура».

Компетентності відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» СВО ПДАБА – 023 б - 2022 :

ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК06. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК09. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ФК01. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

ФК04. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

ФК06. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

ФК07. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

ФК09. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

ФК10. Здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.

ФК12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

ФК14. Здатність використовувати сучасні інформаційно-комунікативні технології в контексті створення мистецького твору; проводити на різних рівнях інформаційно-роз'яснювальну роботу щодо загрози пам'яткам мистецтва та нематеріальної культурної спадщини України.

Заплановані результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» СВО ПДАБА – 023 б - 2022

ПРН01. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН02. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН06. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН07. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН08. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН10. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування, приладові та мікрохімічні дослідження).

ПРН11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН12. Враховувати психологічні особливості у процесі навчання, спілкування та професійної діяльності.

ПРН13. Застосовувати сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

ПРН15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ПРН16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ПРН18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

Програмні результати навчання, визначені навчальним закладом та освітньою програмою:

ПРН19. Використовувати сучасні інформаційно-комунікативні технології в контексті створення мистецького твору; проводити на різних рівнях інформаційно-

роз'яснювальну роботу щодо загрози пам'яткам мистецтва та нематеріальної культурної спадщини України.

ПРН20. Створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого та/або декоративного мистецтва; розуміти цінність національних традицій та нематеріальної культурної спадщини, використовувати підтримання її розвитку та захисту від військової та інформаційної агресії.

Методи навчання – вербальні, наочні, практичні.

Форма – групова.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення: мольберти, планшети, папір, олівці, пензлі, маркери, лінери, туш, м'які матеріали, пігменти, скло, матеріали для основи фрески.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
VI семестр					
Змістовий модуль 1. Стилзація в монументальному живописі. Вітраж. Декоративна стилзація «Міський пейзаж»					
Вітраж. Декоративна стилзація «Міський пейзаж»	49		24		25
Разом за змістовим модулем 1	49		24		25
Змістовий модуль 2. Композиція в монументальному живописі. Ескіз муралу. Авторська композиція.					
Ескіз муралу. Авторська композиція.	41		20		21
Разом за змістовим модулем 2	41		20		21
Разом за VI семестр	90		44		46
VII семестр					
Змістовий модуль 3. Символіка в монументальному живописі. Фреска. Копія фрагменту розпису.					
Фреска. Копія фрагменту розпису.	49		24		25
Разом за змістовим модулем 3	49		24		25
Змістовий модуль 4. Алегорія в монументальному живописі. Сграфіто. Однофігурна композиція «Алегорія мистецтва»					
Сграфіто. Однофігурна композиція «Алегорія мистецтва»	41		20		21
Разом за змістовим модулем 4	41		20		21
Разом за VII семестр	90		44		46
Усього годин	180		88		92

2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАННЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Стилзація в монументальному живописі. Вітраж. Композиція-декоративна стилзація на тему «Міський пейзаж».	

1-4	1. Композиційні пошуки. Опрацювання ескізу на великому форматі.	8
5-12	2. Виконання вітражу в матеріалі.	16
Змістовий модуль 2. Композиція в монументальному живописі. Мурал. Авторська композиція.		
13-15	3. Дослідження архітектурного об'єкту. Пошуки композиційного рішення муралу.	6
16-22	4. Виконання заключного ескізу на великому форматі в обраній техніці.	14
Змістовий модуль 3. Символіка в монументальному живописі. Фреска. Копія фрагменту розпису.		
1-3	1. Знайомство з технікою фрески. Робота над ескізом.	6
4-12	2. Виконання фрески в матеріалі.	18
Змістовий модуль 4. Алегорія в монументальному живописі. Сграфіто. «Алегорія мистецтва» (однофігурна композиція)		
13, 14.	3. Знайомство з технікою сграфіто. Робота над ескізом.	4
15-22	4. Виконання сграфіто в матеріалі.	16

3.САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Виконання індивідуальних завдань	92

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАПВДАНЬ (ЕСКІЗИ, КОПІЇ РОБІТ)

Завдання 1. Ескізи-пошуки стилізації для вітражу «Міський пейзаж». Формат відповідно композиції, приблизно 60*80.

Завдання 2. Пошуки архітектурного об'єкту для муралу. Ескізування. Формат відповідно композиції, приблизно 60*80.

Завдання 3. Збір матеріалу для виконання фрески-копії. Формат відповідно композиції, приблизно 60*80.

Завдання 4. Пошуки матеріалу і створення ескізів для сграфіто. Формат відповідно композиції, приблизно 60*80.

4. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Схема нарахування балів за змістовий модуль складається, як середньоарифметична оцінка між всіма оцінками практичних робіт, отриманих студентом за 100-бальною шкалою. Кожна робота оцінюється до 100 балів.

Кількість балів за кожен змістовий модуль визначається як середньоарифметична оцінка між всіма оцінками практичних та всіма оцінками індивідуальних самостійних робіт, отриманих студентом за 100-бальною шкалою. Кожна робота оцінюється в 100 балів.

Оцінка кожного практичного і кожного самостійного завдання складається з суми балів 5 (п'яти) критеріїв:

Відповідність темі та архітектурному середовищу	максимально 10 балів
-розкриття ідеї	1-5
-врахування функції простору (інтер'єр/екстер'єр)	1-5
Композиційне рішення	максимальна 15 балів
-масштабність і цілісність композицій	1-7
-ритм, пропорції співвідношення мас	1-8
Монументальність і узагальнення образу	максимальна 15 балів
-узагальнення форм	1-7
-виразність силуету та плям	1-8
Колористичне рішення	максимальна 15 балів
-гармонія кольорів	1-5
-декоративна узгодженність	1-10
Стилістична єдність	максимальна 15 балів
-відповідність стилю темі та середовищу	1-15
Техніка та матеріали	максимальна 15 балів
-володіння технікою (фреска, сграфіто, вітраж)	1-15
Творча індивідуальність	максимальна 15 балів
-оригінальність задуму	1-8
-авторський підхід	1-7

Підсумкова оцінка з дисципліни у VI семестрі визначається як середньоарифметична виконаних практичних та самостійних робіт змістового модуля 1 та змістового модуля 2.

Підсумкова оцінка з дисципліни у VII семестрі визначається як середньоарифметична виконаних практичних та самостійних робіт змістового модуля 3 та змістового модуля 4.

5. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладачів та студентів: прозорість оцінювання; інформування та реалізацію політики академічної доброчесності при організації освітнього процесу здобувачів вищої освіти.

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу в колективі у встановлений термін.

Середовище на занятті є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Порядок зарахування пропущених занять відбувається шляхом самостійного опрацювання студентами навчального матеріалу з теми пропущеного заняття. Перевірка проводиться шляхом усного опитування опитуванню за темою пропущеного лекційного заняття.

Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачів вищої освіти передбачає:

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідеї, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;
- надання достовірної інформації про результати (наукової, творчої) діяльності.

У випадку надзвичайної ситуації (епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т.д.) студенти повинні дотримуватися правил поведінки, які встановлені відповідними інструкціями.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення) : навч. посіб. — Київ : Каравелла, 2004. — 304 с.
2. Історія декоративного мистецтва України : у 5 т. Т. 5 / голов. ред. Г. Скрипник ; НАН України. — Київ, [рік видання].
3. Криволапов М. О. Про мистецтво та художню критику України ХХ століття. — Київ, 2006.
4. Владич Л. В. Монументальне мистецтво // Українська радянська енциклопедія: у 12 т. — 2-ге вид. — Київ : Головна редакція УРЕ, 1974–1985.
5. Український живопис ХХ–ХХІ ст. з колекції НХМУ. — Київ, 2004.
6. Соколюк Л. Михайло Бойчук та його школа. — Харків : Видавець Савчук О. О., 2014. — 386 с.: іл.

Допоміжна

1. Лініченко Г. Монументальне та декоративно-прикладне мистецтво Києва: каталог. — Київ: Мистецтво, 1991. — 156 с.
2. Нікіфоров Є., Байцим П. Чипси: українські наївні мозаїки 1950–1990. — Київ: IST Publishing, 2024. — 190 с.
3. Кожеков О. Монументальний живопис в епоху середньовіччя // Інститут народознавства НАН України. — 2018. — Т. 3 (141). — С. 337–639. — ISSN 1028-5091.
4. Жовква О. І. Сучасні технології у церковному монументальному живописі // Містобудування та територіальне планування. — 2010. — Т. 36. — С. 161. — ISSN 2076-815X.

5. Огнева Л. Перлини українського монументального мистецтва на Донеччині. — Івано-Франківськ : Лілея НВ, 2008. — 52 с.: іл.
6. Кепін Д. В. Пам'ятки монументального мистецтва // Основи пам'яткознавства. — Київ : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2012. — С. 170–190.
7. Костенко Т. В. Основи композиції та тривимірного формоутворення: навч.-метод. посіб. — Харків : ХДАДМ, 2003. — 255 с.
8. Крвавич Д. П., Овсійчук В. А., Черепанова С. О. Українське мистецтво : навч. посіб.: у 3 ч. — Ч. 3. — Львів : Світ, 2005. — 268 с.: іл.

7. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Віртуальний читальний зал бібліотеки ПДАБА.
2. [О. Є. Голуб. /Енциклопедія сучасної України / ред. кол.: І. М. Дзюба \[та ін.\] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001–2025. — ISBN 966-02-2074-X.](#)
3. [Минуле / Майбутнє / Мистецтво — платформа культури пам'яті](https://pastfutureart.org/educational_courses/)
4. Український інститут національної пам'яті <https://uinp.gov.ua/>
5. Державний реєстр нерухомих пам'яток України <https://mcsc.gov.ua/kulturna-spadshchyna/derzhavnyy-reiestr-nerukhomykh-pam-iatok-ukrainy/>
6. Візуальний каталог пам'яток монументального мистецтва України <https://bachyla.com.ua/>
7. Склярєнко Галина. Матеріали до історії: Монументально-декоративне мистецтво України другої половини ХХ століття. https://sovietmosaicinukraine.org/media/uploads/text/Stynopis_G_Sklyarenko_MD_Art_Stinopis_Galina_Sklyarenko_MDArt.pdf
8. Електронна книга Церковне мистецтво. Архітектура, монументальне мистецтво. Том 1, Фоліо, 2018 , 947 с., <https://www.yakaboo.ua/ua/cerkovne-mistectvo-arhitektura-moumemental-ne-mistectvo-tom-1.html>

Розробник(и) _____ *Кашель* _____ (Ірина КОШЕЛЕВА)
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ *Половна* _____ (Олена ПОЛОВНА-ВАСИЛЬЄВА)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
_____ Оснoв архітектури _____
(назва кафедри)

Протокол від «_28_» серпня 2025 року № _1_

Завідувач кафедри _____ *Ревський* _____ (Іван РЕВСЬКИЙ)
(підпис)